БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 157 (8989)
ИЮЛИИН 7
ВТОРНИК
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюродо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

РСФСР-эй колхоз болон совхозуудта 1959 ондо ороохо таряа амяарлан хуряаха тухай

КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет 1959 ондо амяарлан хуряалга хэрэглэхэ асуудал зүбшэн хэлсээ. Россин Федерациин колхоз болон совхозуудта нёдондо ороохо тарянай 72,6 процентнь амяарлан хуряагдаа һэн гэжэ тэнд абтаһан шиидхэбэри соо тэмдэглэгдээ. Хойто Кавказ, Поволжи болон Сибирьтэ энэ аргаар тарянай 95—100 процент хуряагдаа һэн. Амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар ороохо тарянай гээлтэ ороогдожо, ургаса дээшэлһэн байха юм.

Краснодарай хизаарай «Кущевский» совхоз тарияа амяарлан хадажа, баалаа суглуулжа сохиходонь комбайнаар сэхэ хадаһанда оробол гектарай 3 центнер ехэ ургаса абтаа һэн. Энээнэй ашаар Краснодарай хизаар бүхы дээрээ 10—12 миллион пүүд таряа, Ставрополиин хизаар — 15 миллионһоо дээшэ, мүн Ростовой область — 12 миллион шахуу пүүд таряа хэмэжэ абаһан байна. Ороохо тарияа амяарлан хуряагада ямар ехэ ашатай байһаниинь Саратовай областиин жэшээ дээрэ илангаяа элеэр харагдана. Үнгэрһэн жэлдэ эндэ бүхы ороохо тарян амяарлан хадагдажа һүүлээрнь комбайнаар саг соогоо сохигдожо абтаа һэн. Тэрэнэй эсэстэ хуряалгын һүүл тээшэ ургаса зааханааршье доошоо ороогүй. Бүхы область дээрэ абахада, дунда зэргээр гектарай 12,7 центнер ургаса абтаа. Тиин 1956 ондо ехэнхи тарягаа комбайнаар сэхэ хуряахадань хуряалгын эхеэр гектарай 8,7 центнер ороохон абтажа байгаа һаа, һүүл тээшэ гектарай миил 6,2 центнер абтаһан байха юм.

Таряа амяарлан хуряаха арга юу олгоноб:

комбайнаар сэхэ хадахада оробол урда районуудта 5—8 үдэрөөр, зүүн районуудта — 10—12 үдэрөөр хадалга урид эхилжэ болохо; тиимэһээ хуряалгын хүдэлмэриие эртэ эхилжэ, тэрэниие зохид сагта үнгэргэжэ, намарай пар эртэ хахалха арга олгоно;

тарянай хатуу эдеэтэй болоогүй байхада хадахада ороохоной гээлтэ бага болодог; гансахан энээнэй ашаар комбайнаар сэхэ хадаһанда оробол, гектар бүриһөө 1,5—3 центнер ороохо тарян ехээр абтаха болоно;

хуурай аад, нилээд сэбэр ороохон абтажа, тэрэниие комбайнһаа сэхэ бэлэдхэлэй пунктда абаашаха арга олгоно; тэрээн дээрэһээ хүсэ, зөөри багаар гаргашалагдажа, тоог дээрэ тарияа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри хороогдоно;

баалдаа хатаһан тарияе комбайнаар суглуулжа сохиходо сэхэ хадаһанда оробол тэрэнэй бүтээсэ 30—50 процентээр дээшэлжэ, мүн лэ хүсэ, зөөри гаргашалгые бага болгоно;

тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ һайн шанартай һолоомон абтана.

Тингэбэшье зарим область, хизаар болон автономно республикануудта амяарлан хуряалгада горьтой дутагдалнуудые гаргаһан дээрэһээнь, тэрэ хуряалгын хүдэлмэриие хурдадхаха, шанарыень һайжаруулха хэрэгтэ эрид ехэ нүлөө хүргэжэ шадаагүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглээ.

Гол дутагдалынь юун байгааб гэхэдэ, амяарлан хадалгые ехээр гээгдэжэ эхилээд, тэрэниие тон аали, унжагайгаар ябуулһан байха юм. Тарянай хүсэд хатуу эдеэтэй болошоод байхада комбайнаар сэхэ хадалгын орондо амяарлан сабшалгаяа үргэлжэлүүлжэл байгаа. Зарим газарта тарягаа бүхэдынь сабшаагүйдөө баалаа суглуулжа эхилхэгүй баримтанууд гараа. Тэрээнһээ боложо сабшалга, сохилгын хоорондо ехэ забһар гаража, хуряалгын болзор унжагайрдаг, бусад полевой хүдэлмэри, илангаяа намарай пар хахалалга нобшордог байна. Хура бороотой сагта сохилгые удааруулхада тарян гутадаг. Зарим ажахынуудта дан набтараар, шэнгэнээр ургаһан тарияе амяарлан хуряадаг байгаа. Иимэ тарияе хадахадань һолоомонь узуур дээрээ унангүй, харин газар дээрэ унажа, баал суглуулхада тарян ехээр гээгдэдэг.

Олон ушарта тарияа сабшаха, сохихо хүдэлмэри шанар муутайгаар хэгдэдэг. Жаткаар тарияа дан үндэрөөр сабшаха, тарянай һолжордог хабтагайе түмэргүйгөөр хүдэлгэхэ баримтанууд бии байгаа. Үндэрөөр хадахадань тарянайнь узуур баалаа даажа шадангүй нугаржа, баалань газар дээрэ унашадаг. Энэ ушарта тарянь мууса хатадаг, заримдаа хура бороотой сагта ороохо тарян гутадаг юм.

КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет үнгэрһэн жэлэй эдэ бүхы алдуу, дутагдалнуудые дабтахагүйн тула РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство, область, хизаар болон автономно республикануудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай анхаралые тэрээндэ хандуулба.

Байгша ондо, гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ, нилээд ехэ газарта ороохо тарян нарин рядтайгаар, хэрээһэлүүлэн таригдаа. Гансахан энээнһээ боложо бэшэ, мүн амяарлан хуряалгые бүри һайн шанартайгаар хэхэдэ ургаса дээшэлхэ юм. Иимээр таригдаһан газарта баалнуудань үдхэн, хүсэтэй узуур дээрээ унахадаа түргэнөөр хатаха, комбайнаар суглуулхада һайн байха бшуу.

Тарияа хуряалгые гээлтэгүйгөөр үнгэргэжэ, тарияа саг болзортонь тушааха түсэбые дүүргэхын тула КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, Федерациин Хүдөө ажахын министерство, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудые, крайгүйсэдком болон облгүйсэдкомуудые, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, партиин райкомууд болон райгүйсэдкомуудые иигэжэ уялгалба:

хуряалгын болзорые нилээд хороохын, ороохо тарияа ехээр абахын тула ороохо тарияа хуряалгын эгээн һайн арга — амяарлан хуряалгые үргэнөөр хэрэглэхэ, намарай пар саг соонь хахалха, хуряалгада хүсэ зөөри гаргашалгые хороохо;

жатка, лафет, комбайн, подборщик, автомобиль болон тракторай тэргэнүүдэй заһабарилгые дүүргэхын тула энэ дары хэмжээ абаха.

Лафетнэ жаткануудые заһабарилха үедөө түрүү механизаторнуудай хэрэглэдэг түргэн скорость дээрэ хүдэлдэг, баалаа бүри зохидоор хаядаг түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэ; тиихэдээ машинын заһабарилгын шанарта онсо анхарал хандуулха;

машинануудай техническэ харууһалгые һайнаар хэхэ арга олгохын тула, мүн тарияа зөөхэ транспортые зүбөөр хэрэглэхын тула хадалга, суглуулга, сохилго дээрэ хүдэлжэ байһан агрегадуудые бүлэг бүлэгөөрнь ябуулха аргые үргэнөөр хэрэглэхэ.

Хаа хаанагүй агрегадуудые һаадгүй хүдэлхөөр эмхидхэхэ. Энэ зорилгоор тэдэниие электрын гэрэлээр, заһабарилха хэрэгсэлээр, транспортаар саг соонь хангаха. Агрегадуудые хоёр халаанда хүдэлхэ хүнүүдээр хангажа, хүнүүдтэ зохид байра байдал олгохо; нёдондо олохон колхоз болон совхозууд лафетнэ жаткануудые хоёр хоёроорнь холбоод хүдэлгэжэ, мүн хабсаргагдаһан, шагтагалагдаһан жаткануудые нэгэ агрегат болгоод, суг нэгэ баал гаргажа, гадна «РСМ-8» комбайные хоёр подборщигтойгоор ябуулжа, нилээд һайн амжалта туйлаа һэн. Энэ дүй дүршэлые байгша ондо ажахынуудта үргэнөөр хэрэглэхэ шухала;

ороохо тарияа комбайнһаа сэхэ бэлэдхэлэй пунктда зөөхэ хүдэлмэриие эмхидхэхэ. Энээнэй ашаар тарияе тоог дээрэ сэбэрлэхэ, буулгаха үлүү хүдэлмэри бага боложо, гүрэндэ тарияа тушааха хүдэлмэри хурдадхаха;

тарияа саг соонь хадажа эхилхын тула, тарянай шара эдеэтэй болохолоорнь амяарлан хадажа эхилхын тула агрономуудай, дүй дүршэлтэй колхознигуудай болон бусад мэргэжэлтэдэй хүсөөр поли бүхэндэ тарянай хэрээр эдеэшэжэ байһые наринаар хаража байха;

хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, колхоз, РТС болон совхозуудта бии байһан бүхы жаткануудые хэрэглэхые оролдохо. Баалнуудай хатахые харалсажа байгаад, саг соонь тэрэниие суглуулжа сохихо, хадалга болон баал суглуулха хүдэлмэриин хоорондо ехэ забһар гаргахагүй. Сабшажа дүүргэһэнэй һүүлээр, гол түлэб 5—7 үдэрэй туршада баалнуудые суглуулжа сохихо хүдэлмэриие түгэсхэхэ.

Эдэ хүдэлмэринүүдые иигэжэ эмхидхэбэл ороохо тарияе гээлтэһээ абарха, хуряалгые түргэнөөр дүүргэжэ, тракторнуудые поли дээрэхи һолоомо суглуулха, намарай пар хахалха болон хүдөө ажахын бусад шухала хүдэлмэридэ табиха арга олгогдохо.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ороохо тарияа абалгые дээшэлүүлхэ гэһэн колхоз болон совхозуудай нангин зорилгые бэелүүлгэдэ ургаса хуряалгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ гээшэ эгээн шухала, шиидхэхы удхашанартай гэжэ тоолохо. Тиимэһээ энэ үедэ хүдөөдэ эмхидхэлэй болон политическэ бүхы хүдэлмэриие нэн түрүүн техникые саг соонь һайн шанартайгаар бэлдэхэ, тэрэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, сабшалга болон сохилгые богони болзорто үнгэргэжэ, гүрэндэ тарияа худалдаха түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ сүм зорюулхые КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи Бюро, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет КПСС-эй обком болон крайкомуудые, облгүйсэдкомуудые, крайгүйсэдкомуудые, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, партиин райком, болон райгүйсэдкомуудые уялгалба.

Правительственна делегациин Бурят орондо ерээд байһан тухай

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной ойн найрта айлшалжа манда ерэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. С. Полянский толгойлогшотой правительственна делегаци 1959 оной июлиин 3-да Улан-Удэ ерээд, республикын ниислэл хотые ябажа хараа. Делегациин гэшүүд Бурядай АССР-эй арадай ажахы болон соёл гэгээрэлэй амжалтануудые харуулһан выставкэтэй танилсаа, тэндэ байһан хүнүүдтэй, хүдэлмэришэд болон колхознигуудтай хөөрэлдөө.

Тэрэ үдэртөө Правительственна делегаци Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, колхознигуудтай хөөрэлдөө, артелиин ажахытай, соёл культуратай танилсаһан байна.

Июлиин 4-нэй үдэр Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй ойн баярай заседанида, городой ажалшадай митингдэ байлсаһанайнгаа һүүлээр КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. С. Полянский, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар Социалистическэ Ажалай Геройнууд Т. Д. Брылев, Д. С. Дабаев, П. Б. Жалсанова, В. И. Зимерева, П. П. Милин, Г. Д. Тучинов, Г. Б. Цыденов гэгшэдтэ Ленинэй орден, «Хадуур ба балта» алтан медаль барюулаа, шагнагдаһан олон хүнүүдтэ орден, медаль зүүлгээ. Тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй Москвагай городской комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр В. И. Устинов СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар шагнагдаһан олон хүнүүдтэ орден, медаль барюулаа.

Июлиин 5-да Правительственна делегаци Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болоһон найрта байгаа.

Июлиин 6-да КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. С. Полянский түрүүтэй Правительственна делегаци Москвагаа бусахаар Улан-Удэһээ мордобо.

ТҮҮХЭТЭ 300 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО БУРЯТ ОРОНОЙМНАЙ АЖАЛШАД ХҮХЮУН СЭНГЭЛИГЭЭР ҺАЙНДЭРЛЭБЭ

УЛАН-УДЭ ГОРОД

Баяр дээрэ баяр, жаргал дээрэ жаргал асаржа ерэһэн 300 жэлэй ойн һайндэрые городоймнай ажалшад баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэбэ. Июлиин 5-най үглөөнһөө эхилээд, үдэшэлэн орой болотор городоймнай үйлсэ, талмайнуудта хүн зон олооро сугларжа, һайндэрэй концерт хараһан, гоё һайхан ирагуу хүгжэмэй аялган доро хатар, танца болоһон байна. Тиихэдэ гражданска аэропортдо хүн зон олооро сугларжа, самолёдто һуужа город, Байгал далай дээгүүр ниидэн сэнгээ. Тэрэшэлэн городой амаралтын парк соо нээгдэһэн Бурядай арадай ажахын, соёл культурын выставкын павильонуудаар ябажа хараһан байна.

***

Хани барисаанай түүхэтэ 300 жэлэй ойн һайндэрые Улан-Удэ городой Октябрьска районой ажалшад баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэргэбэ.

Мяханай консервын комбинат. Эндэ гудамжа, талмай, сад сэсэрлигүүдтэй талмай дээрэ хүн зон олооро сугларжа һайндэрлэбэ. Клуб, сквер соогуур хүгжэмэй ирагуу һайхан абяан зэдэлнэ. Залуушуул хатар, танцада ябана.

Комбинадай стадион дээрэ һургуулиин наһа хүсөөгүй үхибүүд велосипедээр урилдаагаа. Эндэ 22 үхибүүд хабаадалсажа, хүн зониие баярлуулба. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн үхибүүд шагнагдаа. Һүүлээрнь үхибүүдэй утренник болоо.

Үдэшэлэн клуб соо үхибүүдтэ кино харуулагдаба. Һүүлээрнь Улан-Удын паровозно депогойхид һайхан концертэ харуулаа.

***

Июлиин табанай дуулим хонгор үглөөгүүр.

Һайндэрөөр дашарамдуулан өөһэдынгөө культура болон амаралтын паркда сэнгэхэеэ ерэһэн Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой олон мянган хүдэлмэришэдэй дунда анха 25 жэлэй саана республикын асари ехэ заводой барилгын түрүүшын хирпиисэ табилсаһан 60 гаран наһанай ород, украин, бурят үбгэд хүгшэдэй үбсүүндэ алтарһан орден, медальнуудта, мүнгэн сагаан толгойнуудтань, мүн һургуулиин наһа үшөө хүсэд гүйсөөгүй зол жаргалта хүүгэдэй гоёлойнь хубсаһахануудта үглөөнэй наранай элшэ тудажа, һөөргөө халтиран хүнэй нюдэ һаргаан байгаа һэн.

Үбгэд хүгшэд өөһэд өөһэдынгөө зол жаргалта аша гушанарые парк соохи дүүжэндэ, карусельдэ, мүн бэшэшье олон нааданай талмайнуудта сэнгүүлнэ.

Орденто заводой слесарь ород Г. Смирновтанай 4—7 наһатай Таня Слава хоёр, инструментальна цехын токарь бурят С. Амбуевтанай 5 наһатайхан Света басаган, карбитна цехын склад даагша татар Д. Гарифулинагай 4—7 наһатай Равиль Галя хоёр карусельдэ һуугаад, аргагүй баяртайханууд бэе бэеэ үхибүүнэй урихан нюдөөр шэртэлсэн эрьелдэнэ. Ямаршье жаргалтайб даа, манай үеын хүүгэд!

Энэ карусель дээрэ һуугаад, ямаршье алад холын бодолгүйгөөр энеэлдэжэ ябаһан бишыхан хүүгэд ерээдүйн сагта эхэ эсэгэнэрэйнгээ баатар ажал халан абаад, республикынгаа нангин тугта үшөө хэдэн орден хайра зүүлгэлсэхэ зонууд болохол даа гэжэ һанахадаа, зүрхэ сэдьхэл уярхадал гээ һэн.

Ч. Дарибазарон.

ЯРУУНА

Аймагай колхозуудаар баярай суглаанууд спортивна элдэб мүрысөөнүүд болон концерт, хатар наадан июлиин 4—5 үдэрнүүдтэ боложо, арад зон ехэ хүхюун сэнгэлигээр найрлаа.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной түүхэтэ үдэртэ зорюулһан КПСС-эй Яруунын айкомой, аймагай Соведэй нэгэдэмэл баярай суглаан аймагай түб тосхон—Сосново-Озерскдо үнгэрөө. Тэндэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Д. Раднаев элидхэл хээ.

Мүн эндэ аймагай ажалшадай баярай митинг үнгэржэ, һүүлээрнь спортивна мүрысөөн, хатар наадан, уран һайханай бүлгэмүүдэй концерт, кино боложо, арад зониие һонирхуулаа.

С. Доржиев.

БАРГАЖАН

Ород, бурят арадуудай хуби заяагаа хэтэ мүнхэдөө ниилүүлһээр 300 жэлэй алдарта ойн баярые угтуулан аймагай колхознигууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад ажалай ехэ амжалтануудые туйлаа.

Промышленностиин предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые июниин 27-до дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1,5 миллион түхэригэй һайн шанартай продукци гаргаа. Тэрэ тоодо 196 маянган банка загаһанай консервэ, 2,5 мянган кубометр модо гүрэндэ үгтөө.

Хахад жэлэйнгээ түсэбые Баргажанай адагай загаһанай комбинат 110 процент, леспромхоз 105 процент, пищекомбинат 106 процент, ГЭС 151 процент дүүргэбэд.

Аймагай колхозууд һайндэрэй урда тээ 342 мянган үндэгэ гүрэндөө худалдажа, жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 22 мянган үндэгэ тушааба. Мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 142 процентээр, ноохо — 162 процент дүүргэгдээ. Энэ жэлэй июлиин 1-дэ нёдондонойхиһоо 1700 центнерээр ехэ һүн гүрэндэ тушаагдаба.

Июлиин 3-да аймагай Культурын байшанда КПСС-эй айкомой, аймагай Соведэй баярай заседани боложо, «Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэлэй түүхэтэ ой» гэһэн элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр Н. И. Малыгин хэбэ. Аймагай колхозуудаар, промышленностиин предприятинуудаар олон хүнэй хабаадалгатайгаар ойн баярай суглаанууд, митингнүүд үнгэргэгдөө.

Бүхы колхозуудаар, аймагай түб тосхондо ехэ найр наадан июлиин 4—5-да болоо.

Д. Гыргенов.

БАЙКАЛО-КУДАРА

300 жэлэй ойн баярые байкалокударынхид хүхюун сэнгэлигээр һайндэрлэбэ. Колхоз, предприяти бүхэндэ баярай суглаанууд, митингнүүд болоо. Һүүлээрнь арад зоной ехэ найр наадан боложо, уран һайханай бүлгэмүүд гоё һайхан хүгжэм, зүжэг харуулаа.

Аймагай центртэ КПСС-эй айкомой, ажалшадай депутадуудай аймсоведэй ойн баярай заседани үнгэрөө. Ород, бурят арадуудай хуби заяагаа хэтэ мүнхэдөө холбоһонһоо хойшо 300 жэл болоһон баяр баясхаланта ой тухай аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр П. И. Бояркин элидхэл хээ. Аймагай 300 гаран түрүүшүүлдэ КПСС-эй айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Е. Ненашев.

СЭЛЭНГЭ

Аймагай түб тосхон, Галуута нуурай шахтернуудай город, хүдэлмэришэдэй тосхонууд, совхоз, колхозуудай түб тосхонууд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй, һайндэрэй түхэл шарайтай болонхой. Хүн зон бултадаа хүхюун сэнгүү, туйлаһан амжалтаараа омогорхоно. Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн баяр баясхаланта һайндэрые аймагай ажалшад эрхим бэлэгүүдээр угтаба.

Июлиин 3-да аймагай Культурын байшанда бурят арадай национальна ехэ һайндэртэй дашарамдуулан КПСС-эй айкомой, аймсоведэй ойн баярай нэгэдэмэл заседани болоо. Партиин айкомой секретарь нүхэр М. М. Могнонов түүхэтэ 300 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан элидхэл хэбэ. Элидхэлэй һүүлээр предприятиин, совхозой, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгануудаа гүйсэд дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ.

Июлиин 4—5-да аймагай түб тосхондо арадай хани барисаанай ехэ найр наадан болоо. Эндэ спортын мүрысөөн — һур харбаан, бүхэ барилдаалга, мори урилдаалга үнгэргэгдөө. Культурын байшанда уран һайхануудай бүлгэмүүд зүжэг наада харуулаа.

Декабрист Н. А. Бестужевай гэртэ мемориальна доска нээһэнтэй дашарамдуулан олон хүнэй хабаадалгатай митинг болоо.

Н. Тихоненко.

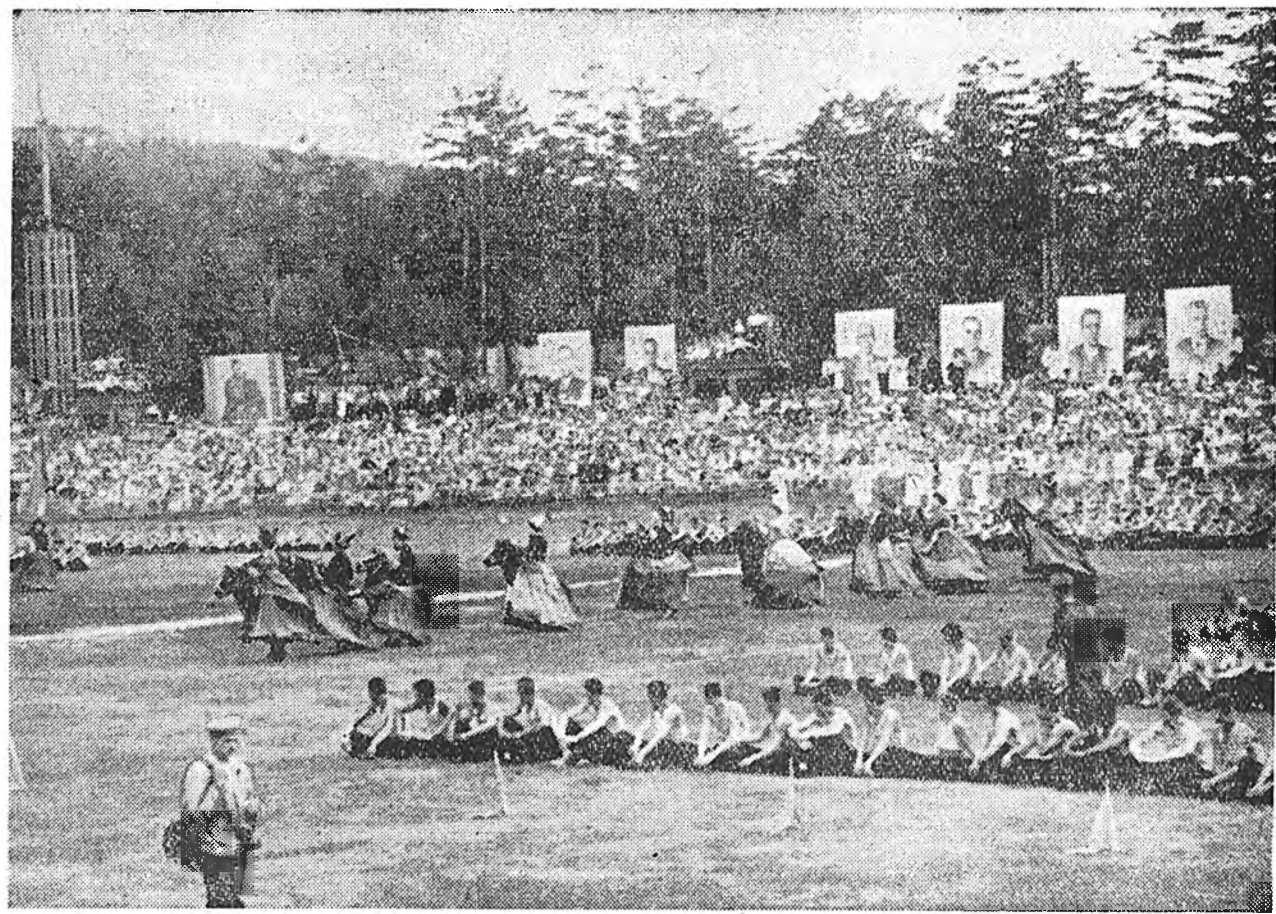

Республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ. Арадуудай хани барисаанай һайндэртэ зорюулагдаһан зугаа найр дээрэ физкультурнигууд һонирхолтой номернуудые харуулна. **Зураг дээрэ:** физкультурнигууд бурядуудай мори урилдаалгые зураглан харуулжа байна.

Л. Хайдуровай фото.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын Бурядай национальна округой, Читын областиин Агын Бурядай национальна округой промышленность болон хүдөө ажахын түрүүшүүлые, наука болон культуры ажал-ябуулагшадые, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой болон бусад организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаха тухай

Ажахын болон культурна байгуулалтын талаар амжалта түйлаһанайнь түлөө, Россин гүрэнтэй бурят арадай һайн дураараа нэгэдэн ороһоной 300 жэлэй ойе тэмдэглэжэ **нимэ хүнүүдые шагнаха:**

Бурядай АССР-һээ

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР.

1. **Бальжиева** Гарма Бальжиевнае— Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын хониной совхозой хонишон.
2. **Борисова** Александра Васильевнае — Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
3. **Ванкеев** Жамсо Бальжинимаевичые — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
4. **Догончина** Анна Семеновнае — Баунтын аймагай «Заветы Ленина» колхозой ангуушан.
5. **Дубровский** Василий Ивановичые — КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь.
6. **Елисафенко** Александр Ивановичые — Зүүн-Сибиринн түмэр замай Улан-Удын паровозно депогой паровозой машинист.
7. **Золотарев** Алексей Васильевичые — токарь.
8. **Кишиктуев** Лодой Будаевичые — Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой луговод.
9. **Кобелев** Иннокентий Афанасьевичые — Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой комплексно бригадын бригадир.
10. **Майков** Федор Хабаевичые—Улан-Удын Ленинэй ордento паровозо-вагонно заводой мүлигшэ.
11. **Монтоев** Буда Гатаповичые — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник.
12. **Морозов** Андрей Евграфовичые— Зэдын вольфрамо-молебденэй комбинадай Холтосон руднигай горно мастер.
13. **Мурхонов** Бато Лубсановичые— Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
14. **Надмитова** Эрижид Цыреновнае — Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
15. **Раднаев** Даши-Нима Тыжебровичые — КПСС-эй Ярууньин райкомой нэгэдэхи секретарь.
16. **Раднаев** Эрдэм Раднаевичые— Бурядай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын главна хирург.
17. **Сахьянов** Владимир Афанасьевичые — Бичурын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
18. **Фалилеев** Михаил Федоровичые— Бичурын аймагай «Победа» колхозой тракторна бригадын бригадир.
19. **Федоров** Николай Владимировичые — КПСС-эй Кударын райкомой нэгэдэхи секретарь.
20. **Федотов** Иван Алексеевичые — Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор.
21. **Федотова** Федосья Ивановнае — Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой гахайшан.
22. **Филиппов** Василий Родионовичые —Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ.
23. **Цыдымпилова** Долгоржап Цыдымпиловнае — Улан-Удын мяха-консервын комбинадай мал үүсэлэгшэ.
24. **Чернышов** Марк Антоновичые— Улан-Удын Ленинэй ордento паровозовагонно заводой фрезеровщик.
25. **Яковлев** Владимир Федоровичые —Галуута нуурай рудоуправлениин № 2/5 шахтын комплексно бригадын бригадир.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

1. **Абидуева** Ханда Доржиевнае— Закаменай аймагай «Победа» колхозой һаалишан.
2. **Атанов** Иннокентий Ивановичые— Улан-Удын Ленинэй ордento паровозовагонно заводой электромонтер.
3. **Ахмиеева** Александра Константиновнае—Бурядай зооветеринарна институдай һуралсалай-туршалгын ажахын һаалишан.
4. **Бадмаев** Цыбен Бадмаевичые — Ярууньин аймагай Ярууньин мяха-һүнэй совхозой ахалагша малшан.
5. **Базаров** Гончик Морхоевичые — Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой һүнэй-товарна фермые даагша.
6. **Банзарон** Рабдан Цыцыктуевичые —Ярууньин аймагай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ.
7. **Батышев** Андрей Иннокентьевичые — Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.
8. **Беляк** Василий Никитичые — Улан-Удын мяха-консервын комбинадай цехын начальник.
9. **Большаков** Владимир Георгиевичые — КПСС-эй Бичурын райкомой нэгэдэхи секретарь.
10. **Воянова** Вера Ринчиновнае — Бурядай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министр.
11. **Брянский** Гавриил Ивановичые— Иволгын аймагай «3-я пятилетка» колхозой хонишон.
12. **Будаев** Базар Бальшиновичые— Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.
13. **Бутко** Василий Сидоровичые — Улан-Удын Ленинэй ордento паровозовагонно заводой начальник.
14. **Гордеев** Виктор Ивановичые— Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын паровозно депогой слесарь.
15. **Данилова** Елена Панфиловнае— Улан-Удын сэмбын фабрикын утаһа ээрэгшэ.
16. **Дашиев** Нимбу Дугаровичые— Ярууньин аймагай «Знамя» колхозой хонишон.
17. **Егорова** Лидия Яковлевнае—Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ.
18. **Желтый** Артем Владимировичые —Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо.
19. **Зундуев** Ринчин Базаровичые — Закаменай аймагай «40 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ.
20. **Иванов** Петр Николаевичые — КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь.
21. **Идамжапов** Дашижап Самбуевичые — Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
22. **Ильин** Матвей Петровичые—Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.
23. **Ирдынеев** Цыремпил Лубсановичые — Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
24. **Итыгилов** Цыбик-Доржи Ринчиновичые — Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.
25. **Кавелин** Михаил Поликарповичые — Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
26. **Караманов** Григорий Федоровичые — Мухаршэбэрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
27. **Карасев** Константин Александровичые — Бурядай совнархозой техническэ таһагай начальник.
28. **Качин** Михаил Даниловичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай Мысовая станциин паровозно депогой паровозой машинист.
29. **Кобылкин** Константин Степановичые — Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.
30. **Ковалевская** Александра Михайловнае — Улан-Удэ городой 65-дахи дунда һургуулиин директор.
31. **Крам** Кирилл Мартыновичые— Бурядай зооветинститудай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.
32. **Красивых** Антонина Леонтьевнае —Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой гахайшан.
33. **Краснопеев** Николай Григорьевичые — Хориин аймагай Хориин совхозой хонишон.
34. **Курочкин** Евгений Григорьевичые — Улан-Удын Ленинэй ордento паровозо-вагонно заводой харуулдагша.
35. **Ленхабоев** Галдан Ленхабоевичые — Улан-Удын «Механлит» заводой хэбшэн.
36. **Магунов** Евгений Леонидовичые —КПСС-эй обкомой секретарь.
37. **Марков** Афанасий Даниловичые —КПСС-эй Ториин райкомой нэгэдэхи секретарь.
38. **Матвеев** Константин Михайловичые — Бурядай АССР-эй прокурор.
39. **Матросов** Ергей Владимировичые —Темлюгэй барилга-хабсаралгын управлениин бригадир.
40. **Михайловский** Михаил Николаевичые — Улан-Удын модоной заводой механик.
41. **Могнонов** Марк Могзоевичые — КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь.
42. **Мункоев** Даши Мункоевичые — Бурядай АССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ.
43. **Намсараев** Хоца Намсараевичые —уран зохёолшо.
44. **Неврин** Иван Михайловичые — Заиграйн аймагай Онохойн модоной комбинадай шпалозаводой рамщик.
45. **Ножкин** Петр Ефимовичые — КПСС-эй Улан-Удын горкомой нэгэдэхи секретарь.
46. **Павлова** Прасковья Евдокимовнае — Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой свёкло ургуулдаг звеное даагша.
47. **Пойлова** Тамара Александровнае —Галуута нуурай рудоуправлениин № 2/5 шахтын электровозой машинист.
48. **Попов** Алексей Ивановичые — КПСС-эй Мухаршэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.
49. **Рыбаков** Николай Николаевичые —Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
50. **Самнетов** Владимир Борисовичые —Галуута нуурай паровозно депогой паровозой машинист.
51. **Семенов** Бато Семеновичые — КПСС-эй обкомой партийна организациудай таһагые даагша.
52. **Серебренников** Василий Давыдовичые — Кударын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
53. **Стулев** Афанасий Николаевичые —Баргажанай аймагай Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай бригадир.
54. **Таханов** Даба Хоборковичые — Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой тракторна бригадын бригадир.
55. **Таюрский** Яков Васильевичые— Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ.
56. **Третьяков** Андрей Сидоровичые — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын хониной совхозой главна зоотехник.
57. **Худяков** Михаил Александровичые — КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.
58. **Цагадаев** Даржап Чагдуровичые —Кударын аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.
59. **Цыбиков** Сандык Цыбиковичые— Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой хонишон.
60. **Цыдыпжапов** Гомбожабые — Бурядай Гүрэнэй оперо, баледэй театрын главна режиссер.
61. **Цыремпилон** Доржи Цыремпиловичые — Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.
62. **Чапов** Леонид Михайловичые— заводой цехын начальнигай орлогшо.
63. **Шалаев** Иван Тимофеевичые— заводой хүдэлмэришэн.
64. **Шелкунов** Михаил Николаевичые—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтосон руднигай 3-дахи шахтын бүхэлэгшэ.
65. **Шерхонов** Алексей Бубаковичые —Улан-Удын Ленинэй ордento паровозо-вагонно заводой слесарь.
66. **Шеметова** Федосья Ивановнае — Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой шэл отологшо.
67. **Шульгин** Василий Григорьевичые —Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай үрэмдэлгын станогой машинист.
68. **Эрдынеева** Дыжит Баировнае — Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
69. **Яковлев** Радна Николаевичые — Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой түрүүлэгшэ.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

1. **Агдыреев** Михаил Семеновичые— Хойто-Байгалай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой бригадир.
2. **Альцман** Клавдия Павловнае — Улан-Удын сэмбын фабрикын директор.
3. **Анисимов** Сергей Федоровичые— Зэдын геологическа экспедициин үрэмдэлгын мастер.
4. **Арьяева** Цырма Санжижаповнае— Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тугалшан.
5. **Асеев** Леонид Семеновичые—Улан-Удын Ленинэй ордento паровозо-вагонно заводой партийна комитедэй секретарь.
6. **Аюшеева** Цыпилма Аюшеевнае — Мухаршэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой хонишон.
7. **Бабинцева** Мария Леонтьевнае — Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан.
8. **Бабурина** Евгения Константиновнае—Улан-Удэ городой 68-дахи дунда һургуулиин багша.
9. **Бадмажапова** Цыремпил Гындуновнае—Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.
10. **Бадмацыренов** Сосорон Санжиевичые—Бурядай АССР-эй Гэгээрэлэй министр.
11. **Базаров** Жамьян Базаровичые — Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
12. **Балдано** Намжил Гармаевичые— уран зохёолшо.
13. **Банзаракцаев** Батор Базаевичые— Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой комплексно бригадын бригадир.
14. **Барбаков** Николай Иосифовичые—Улан-Удэ городой нарайлалгын байшангай главна врачын орлогшо.
15. **Барнаков** Николай Васильевичые—Бурядай зооветеринарна институдай директор.
16. **Барьядаев** Константин Лаврентьевичые—КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь.
17. **Бодеев** Богдан Эрдынеевичые — Селендумын модо дархалалгын станогуудые бүтээдэг заводой хэбшэн.
18. **Бокарев** Алексей Николаевичые—Улан-Удын мебельнэ фабрикын столяр.
19. **Болдогоев** Иннокентий Иннокентьевичые—Байкало-Кударын аймагай «Знамя Октября» колхозой түрүүлэгшэ.
20. **Болонев** Осип Митрофановичые— Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
21. **Болотов** Алексей Родионовичые—Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой директор.
22. **Борисов** Петр Степановичые— Хориин аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.
23. **Брянский** Константин Сергеевичые—Улан-Удын «Металлоширпотреб» заводой вагранщик.
24. **Бурлаков** Михаил Романовичые— КПСС-эй Тарбагатайн райкомой нэгэдэхи секретарь.
25. **Бурлов** Павел Нилсановичые — Улан-Удын «Механлит» заводой директор.
26. **Бутаков** Иннокентий Агеевичые—Баунтын аймагай Ципиканай приискын управлениин алта малтагша.
27. **Бутуханов** Николай Васильевичые—КПСС-эй Улан-Удэ городой Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь.
28. **Буянтуева** Буданай Данзановнае — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
29. **Ванчикова** Нимацу Бадмаевнае— Кяхтын аймагай Кяхтын хониной совхозой һаалишан.
30. **Власов** Семен Иннокентьевичые— Бурядай АССР-эй Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министр.
31. **Воронин** Гавриил Иннокентьевичые—КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь.
32. **Врублевский** Николай Касьяновичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын паровозно депогой паровозой машинист.
33. **Габагуев** Алексей Николаевичые—Улан-Удэ городой 12-дохи дунда һургуулиин багша.
34. **Гармаева** Дулма Гармаевнае — Бичурын аймагай Бичурын совхозой һаалишан.
35. **Гармаев** Жамбал Башеевичые — КПСС-эй Курумканай райкомой нэгэдэхи секретарь.
36. **Григорьев** Роман Ивановичые — Ториин аймагай «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ.
37. **Гурулев** Василий Петровичые — Галуута нуурай рудоуправлениин № 2/5 шахтын участогай начальник.
38. **Гурулев** Степан Ивановичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай 12-дохи дистанциин зам харууһалагша.
39. **Гурьянов** Константин Васильевичые—Улан-Удэ городой ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
40. **Дамбаев** Октябрь Гармаевичые— ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь.
41. **Дамдинов** Даши Цыденовичые — Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хониной фермые даагша.
42. **Данилов** Владимир Сагахановичые—Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.
43. **Дармаева** Должыт Хундаевнае — Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
44. **Дашиева** Цындыма Гундуновнае—Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
45. **Домышев** Николай Андрияновичые—Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
46. **Доржиев** Чимит-Цырен Доржиевичые—Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь.
47. **Дульянинов** Алексей Андреевичые—Бичурын аймагай «Заря коммунизма» колхозой тракторист.
48. **Жадагаева** Дари Жалсановнае — Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой һаалишан.
49. **Жалсабон** Дашидондок Жалсаповичые—Бурядай АССР-эй Культурын министр.
50. **Заиграев** Петр Михайловичые— Заиграйн аймагай «Гигант» колхозой хонишон.
51. **Зайцев** Георгий Петровичые — Темлюгэй цементын заводой ахалагша машинист.
52. **Замбалаев** Цырен-Доржи Сингеевичые—Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой хонишон.
53. **Зарубин** Степан Афанасьевичые—Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой тракторна бригадын бригадир.
54. **Злыгостев** Николай Андреевичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Наушки станциин вагонуудай ахалагша шалгагша.
55. **Иванов** Иван Федоровичые —Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
56. **Игнатьев** Илья Александровичые—Бурядай АССР-эй Хүдөө ажахын министр.
57. **Китаев** Михаил Васильевичые — «Бурстрой» трестын шулуушадай бригадир.
58. **Кононов** Кондрат Кузьмичые — Галуута нуурай рудоуправлениин № 7/8 шахтын нүүрһэ малтагша.
59. **Кочетов** Дмитрий Васильевичые— КПСС-эй Байкало-Кударын райкомой нэгэдэхи секретарь.
60. **Крылов** Василий Петровичые — Темлюгэй цементын заводой ашагта малтамалнуудай цехын механик.
61. **Ловушкин** Владимир Георгиевичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын паровозно депогой паровозой машинист.
62. **Маласов** Харлампий Родионовичые—Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир.
63. **Маслов** Константин Ефимовичые—КПСС-эй обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.
64. **Мельников** Николай Акимовичые—Зэдын аймагай Борьёогой хониной совхозой директор.
65. **Мирошниченко** Иннокентий Николаевичые—КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.
66. **Михайлов** Павел Сидоровичые— Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай жолоошон.
67. **Модогоев** Андрей Урупкеевичые—КПСС-эй Кяхтын райкомой нэгэдэхи секретаряар урдань хүдэлэгшэ.
68. **Намсараева** Долгоржабые — Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой малшан.
69. **Насникова** Аграфена Герасимовнае—Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича» колхозой һаалишан.
70. **Непомнящих** Аким Федоровичые—Бурядай геологическа управлениин Ахадахи экспедициин газар доро хи хүдэлмэри хэдэг хүдэлмэришэн.
71. **Николаев** Василий Иннокентьевичые—Улан-Удэ городой 4-дэхи больницын хирургическа таһагые даагша.
72. **Овчинникова** Василиса Иннокентьевнае—Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуушан.
73. **Оглоблин** Федор Ивановичые — КПСС-эй Улан-Удэ городой Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь.
74. **Ожигов** Федор Виссарионовичые—Темлюгэй барилга-хабсаралгын управлениин хүдэлмэри эмхидхэгшэ.
75. **Очиров** Дагба Доржиевичые — Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
76. **Павлов** Георгий Ефимовичые — уран зураагша.
77. **Парахин** Михаил Алексеевичые— газаар гагналга хэгшэ.
78. **Перевалов** Александр Степановичые—Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
79. **Пивоваров** Николай Буиновичые—Бурядай совнархозой түрүүлэгшын орлогшо.
80. **Поджидаева** Наталья Васильевнае—Улан-Удын Ленинэй ордento паровозо-вагонно заводой шэрэшэн.
81. **Полищук** Федор Петровичые — Заиграйн аймагай Шулуутайн леспромхозой паровозой машинист.
82. **Попов** Акат Амосовичые — Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
83. **Попов** Николай Александровичые — Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой тракторна бригадын бригадир.
84. **Продайвода** Константин Матвеевичые—КПСС-эй обкомой промышленно-транспортна таһагые даагша.
85. **Пурбуева** Цыренжап Санжиевнае—Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой огородой звеное даагша.
86. **Ринчино** Даши-Цырениие — КПСС-эй Иволгын райкомой нэгэдэхи секретарь.
87. **Рыбникова** Нина Яковлевнае — Улан-Удын мяха-консервын комбинадай цехын начальник.
88. **Рязанов** Лазарь Ивановичые — Улан-Удын судна бүтээлгын заводой модошо дархан.
89. **Санжиев** Ринчин Зуртановичые— Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
90. **Санжиев** Сэнгэ Санжиевичые — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна комитедэй секретарь.
91. **Сафронов** Роман Савельевичые— Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо.
92. **Севастьянов** Петр Борисовичые— Темлюгэй түсхай управлениин экскаваторщик.
93. **Серебренников** Михаил Яковлевичые—Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
94. **Силаков** Владимир Николаевичые—Бурядай геологическа управлениин начальник.
95. **Стегачев** Иван Мартыновичые — «Правда Бурятии» газетын харюусалгата редактор.
96. **Стрелков** Александр Никитичые— Түнхэнэй аймагай «Новый путь» колхозой агроном.
97. **Суетин** Вениамин Яковлевичые— Бурядай зооветеринарна институдай директорые научна талаар орлогшо.
98. **Сурков** Василий Федоровичые — Совнархозой барилгын управлениин начальник.
99. **Тармаев** Владимир Базыровичые—Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ.
100. **Таханов** Бандя Хоборковичые — Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой түрүүлэгшэ.
101. **Тимин** Александр Ивановичые— Бурядай Гүрэнэй оперо, баледэй театрын главна уран зураагша.
102. **Унагаев** Александр Николаевичые—Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир.
103. **Ханова** Маньяфа Хатымовнае— Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой һаалишан.
104. **Хаптаев** Павел Табинаевичые — СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институдай түүхын болон этнографиин таһагые даагша.
105. **Хомяков** Геннадий Федоровичые—Улан-Удын мотор заһабарилгын заводой токарь.
106. **Цыдендамбаев** Цибикжап Бобоевичые—СССР-эй Науканuудай академиин Сибириин отделениин Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институдай хэлэ, бэшэгэй таһагые даагша.
107. **Цыдыпов** Бато-Мунко Цыдыповичые—Ярууньин аймагай ажалшадай депутадуудай Сосновоозерско сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
108. **Цыренов** Лыгден Цыреновичые—Мухаршэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
109. **Цыреторов** Балдан Урьяковичые—Бурядай АССР-эй Коммунальна ажахын министр.
110. **Черняков** Иван Давыдовичые— Бурядай АССР-эй Худалдаа наймаанай министр.
111. **Чуприн** Иван Ивановичые — Кабанскын аймагай Байгалай модоной базын бульдозерист.
112. **Шафиров** Семен Иосифовичые— Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ.
113. **Шопхоев** Константин Дмитриевичые—Бурядай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын главна терапевт.
114. **Эрдынеева** Цыренсу Дондоповнае—Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
115. **Эрдыниев** Даши Ринчиндоржиевичые—КПСС-эй обкомой захиргаанай, худалдаа- наймаанай-финансова организациудай таһагые даагша.
116. **Юдин** Семен Дмитриевичые — Баунтын аймагай Ципиканай приискын управлениин шахтын бүхэлэгшэ.
117. **Юмсунов** Балдан Будатаровичые—Бичурын аймагай Бичурын хониной совхозой директор.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

1. **Абидуева** Норжимо Доржиевнае— Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан.
2. **Агафонов** Николай Михайловичые—Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
3. **Алемасова** Евстолия Михайловнае —Прибайкалиин аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
4. **Ангархаев** Буда Дабаевичые—Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
5. **Ангилейко** Виктор Валентиновичые—Улан-Удэ городой № 65 дунда һургуулиин багша.
6. **Антоненко** Николай Тимофеевичые—Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
7. **Ардаева** Долгор Данзановнае — Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
8. **Аюров** Бальжинима Тудуповичые— КПСС-эй Закаменай райкомой нэгэдэхи секретарь.
9. **Бабинцев** Андрей Михеевичые — Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой малай фермые даагша.
10. **Бабошин** Константин Федоровичые—Бичурын аймагай «Победа» колхозой хонишон.
11. **Бадмаева** Долгор Бадмаевнае— Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
12. **Бадмахандуев** Доржи-Ханда Цыбиковичые—Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон.
13. **Балдаков** Алексей Игнатьевичые—Хойто-Байгалай аймагай «Коммунизм» колхозой бригадир.
14. **Бамбаров** Александр Алексеевичые—Ториин аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
15. **Баторов** Данзан Тубановичые — Ленинэй ордento Улан-Удын паровозовагонно заводой харуулдагша.
16. **Батуев** Цибик Дондуповичые — Хориин аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
17. **Бекетов** Феофан Егоровичые — Ториин аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхозой луговод.
18. **Березовский** Петр Спиридоновичые—Байкало-Кударын аймагай «Байкал» колхозой загаһашан.
19. **Беркина** Мария Николаевнае — Баунтын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишан.
20. **Бодиев** Цыбик Тогмитовичые — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.
21. **Бонеева** Екатерина Шабагано[вна]е — Улан-Удэ городой «Победа» гэж[эн] олзоборилгын артелиин мастер.
22. **Ботов** Иван Яковлевичые—Зак[а]райн аймагай XXI партсъездын нэрэ[м]жэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
23. **Брянский** Алексей Петровичые— Прибайкалиин аймагай ажалшад[ай] депутадуудай Советэй гүйсэдкомой хүдө[ө] ажахын инспекциин главна зоотехник.
24. **Будажапов** Андрей Будажаповичые—Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
25. **Букарев** Павел Федоровичые — Улан-Удын мебельнэ фабрикын директор.
26. **Булгадаев** Александр Васильевичые—Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ Бурядай багшанарай институдай физикын кафедрые даагша.
27. **Буянтуев** Цынга Будановичые — Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
28. **Ванаева** Александра Антоновнае—Кяхта городой больницын медицинскэ сестра.
29. **Васильева** Агафья Павловнае — Улан-Удэ городой Серовэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэрилэгшэ.
30. **Вождаев** Дмитрий Харитоновичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удэ станциин ахалагша стрелочник.
31. **Воронцова** Анастасия Николаевнае—Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
32. **Второв** Иван Романовичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын вагонно депогой мастер-инструктор.
33. **Габитова** Зоя Михайловнае — Улан-Удын сэмбын фабрикын бүд н[э]хэгшэ.
34. **Ганеев** Фатхулу Зинлатовичые— Зүүн-Сибириин түмэр замай барилгын гурбадахи участогай дархан.
35. **Горюнова** Прасковья Агаповнае— Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой гахайшан.
36. **Дагбаев** Бадра Эрдынеевичые— КПСС-эй Заиграйн райкомой секретарь.
37. **Дагбаев** Гурдарма Эрдынеевичые —Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
38. **Дамбаева** Юмжит Намжиловнае— Хэжэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой һаалишан.
39. **Дансорунова** Ашагда Дугаржаповнае—Сэлэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
40. **Даримаева** Будажап Цыреновнае—Ярууньин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
41. **Демина** Мария Константиновнае—Түнхэнэй аймагай Ахаликска дологон жэлэй һургуулиин багша.
42. **Догданова** Насогма Эрхитуевнае—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
43. **Дондуков** Цыретор Цыреновичые —КПСС-эй Улан-Удын горкомой хоёрдохи секретарь.
44. **Дондукова** Цырен-Даши Доржиевнае—Закаменай аймагай «Дружба» колхозой хонишон.
45. **Доржиева** Бадма-Ханда Санжиевнае—Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
46. **Елгин** Павел Филипповичые— Ленинэй ордento Улан-Удын паровозовагонно заводой главна механик.
47. **Елитенко** Григорий Иссидоровичые Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикын нэгэдэхи секциин начальник.
48. **Ендыпов** Егнин Ендыповичые— Хориин аймагай «Авангард» колхозой луговод.
49. **Ефимова** Марфа Лаврентьевнае— Баргажанай аймагай Баргажанай адагай загаһанай комбинадай закатчица.
50. **Житихин** Михаил Гурьяновичые —Хэжэнгын аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.
51. **Зайцев** Алексей Николаевичые— Ярууньин аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальник.
52. **Замбуланова** Чимит Зубаевнае— Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
53. **Занданов** Самбу Цыреновичые — Кяхтын аймагай Кяхтын хониной совхозой малшан.
54. **Затравина** Вера Ивановнае — Улан-Удэ городой 27-дохи дунда һургуулиин багша.
55. **Зубкус** Павел Павловичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын паровозно депогой паровозой машинист.
56. **Каратаева** Зинаида Николаевнае —Улан-Удын мяха-консервын комбинадай холодильна цехын хүдэлмэришэн.
57. **Кожемякина** Аксинья Лукиничнае —Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан.
58. **Колмаков** Николай Прокопьевичые — Курумканай аймагай заһабарилгын-техническэ станциин слесарь.
59. **Корягина** Мария Федоровнае — Улан-Удын үхибүүдэй 1-дэхи больницын главна врач.
60. **Котов** Нестер Васильевичые — Зүүн- Сибириин түмэр замай 11-дэхи дистанциин замай дежурна.
61. **Крутояренко** Степан Дмитриевичые — Улан-Удын судна барилгын заводой директор.
62. **Кутузова** Раиса Ивановнае—Мухаршэбэрэй аймагай больницын главна хирург.
63. **Кушнарюк** Петр Архиповичые— Прибайкалиин аймагай Итанцын леспромхозой комплексно бригадын бригадир.
64. **Ламожапов** Санжижап Жамбаловичые — КПСС-эй Баргажанай райкомой хоёрдохи секретарь.
65. **Левандовский** Александр Даниловичые — Совнархозой материальнотехническэ хангалгын управлениин начальник.
66. **Лодоева** Жибзема—Хориин аймагай хониной совхозой хонишон.

(*Ургэлжэлэлынь 3-дахи нюурта*)

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй, Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын Бурядай национальна округой, Читын областиин Агын Бурядай национальна округой промышленность болон хүдөө ажахын түрүүшүүлые, наука болон культурын ажал-ябуулагшадые, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой болон бусад организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаха тухай

(Түгэсхэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта)

67. **Лупилова** Дарижабые—Яруунын аймагай «Дружба» колхозой хонишон.

68. **Лютова** Анна Романовнае — Прибайкалиин аймагай 3-дахи барилга-хабсаралгын управлениин комплексно бригадын бригадир.

69. **Малых** Матвей Дмитриевичые—Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхозой шубуушан.

70. **Матвеев** Петр Семеновичые—Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

71. **Молчанов** Георгий Никифоровичые — Прибайкалиин аймагай Байгалай леспромхозой тракторист.

72. **Монхоева** Ольга Степановнае—Улан-Удын мелькомбинадай хүдэлмэришэн.

73. **Мунконова** Хама-Сырен Хайдаковнае — Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой хонишон.

74. **Мурчин** Михаил Тихоновичые—«Бурстрой» трестын партийна организациин секретарь.

75. **Найданова** Сыжидма Намсараевнае — Занграйн аймагай Ээрын леспромхозой хүдэлмэришэн.

76. **Намжилова** Цымжит Дашиевнае — Яруунын аймагай «Рассвет» колхозой һаалишан.

77. **Намалов** Алганай Намоловичые — Баргажанай аймагай Баргажанай адагай загаһанай комбинадай директор.

78. **Наумов** Роман Тимофеевичые—Улан-Удын ТЭЦ-эй түмэршэ дархан.

79. **Наумова** Нина Михайловнае — Зэдын аймагай Петропавловска дунда һургуулиин багша.

80. **Нимаев** Бадма Нимаевичые — Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

81. **Нимаева** Долгоржап Бадлуевнае — Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

82. **Окладников** Александр Николаевичые — «Сельэлектрострой» трестын электрын утаһа татагшадай бригадир.

83. **Очиров** Будажап Очировичые—Бурядай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министр.

84. **Пилданов** Радна Пирнаевичые—Бурядай зооветеринарна институдай кафедрые даагша.

85. **Ринчинов** Цурбо Эрдынеевичые — КПСС-эй Ахын райкомой нэгэдэхи секретарь.

86. **Сабуров** Леонид Павловичые — КПСС-эй обкомой партийна комиссиин түрүүлэгшэ.

87. **Селиванов** Дмитрий Герасимовичые—мастер.

88. **Скубаренко** Евгений Николаевичые — КПСС-эй Прибайкалиин райкомой хоёрдохи секретарь.

89. **Субочев** Василий Кузьмичые — Улан-Удын мелькомбинадай анаа, тээгшэ.

90. **Тихоненко** Николай Фомичые—КПСС-эй Сэлэнгын райкомой хоёрдохи секретарь.

91. **Ткачев** Василий Григорьевичые — Бурядай геологическа управлениин Түгнын партиин начальник.

92. **Трифонова** Евдокия Васильевнае — Тарбагатайн аймагай «Советская Россия» колхозой гахайшан.

93. **Уколов** Иван Васильевичые — Улан-Удын автомобильна трестын шофёр.

94. **Федосеева** Апполинария Прокопьевнае — Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэн.

95. **Филиппов** Марк Александровичые — Улан-Удын багшанарай училищиин директор.

96. **Фролова** Мария Никитичнае — Зүүн-Сибириин түмэр замай Горхоной дистанциин түмэр харгын хүдэлмэришэн.

97. **Хабалов** Михаил Михайловичые—Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые даагша.

98. **Хазагаев** Иван Алексеевичые — Бурядай АССР-эй хүдөө ажахын министрын орлогшо.

99. **Хандуев** Хаймчик Хандуевичые — КПСС-эй Кяхтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

100. **Цибудеев** Циден Цибудеевичые—«Бурят үнэн» газетын харюусалгата редактор.

101. **Цикало** Алексей Яковлевичые—Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

102. **Цыбенова** Дудари Цыбеновнае—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэришэн.

103. **Цыбенова** Цырма Намсараевнае—Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

104. **Цыбиков** Сультим Абидуевичые—Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

105. **Цыжипов** Бальжинима Цыжиповичые—КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь.

106. **Чейкин** Иван Павловичые—Яруунын аймагай Яруунын мяха-һүнэй совхозой механик.

107. **Череп** Аркадий Семеновичые—Хэлхэе холбооной, автомобильна транспортын, шоссейнэ харгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

108. **Черепанов** Аристарх Михайловичые—Прибайкалиин аймагай Сэлэнгын модо буулгадаг базын слесарь.

109. **Черных** Нина Ильиничнае — клепальщица.

110. **Чигарев** Алексей Тимофеевичые—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай экскаваторай машинист.

111. **Чикишева** Татьяна Андреевнае—Кабанскын аймагай Байгалай модо буулгадаг базын хүдэлмэришэн.

112. **Чойдонов** Цокто Ринчиновичые—Зэдын аймагай Борьёогой хониной совхозой ахалагша хонишон.

113. **Шамсимухаметов** Мирза Фарраховичые—Улан-Удэ городой КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь.

114. **Шкедова** Мария Афанасьевнае—Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

1. **Агафонов** Петр Кузьмичые — Прибайкалиин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

2. **Акинфиева** Галина Ивановнае — Хойто-Байгалай аймагай Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадай хүдэлмэришэн.

3. **Амигонов** Енш Убашеевичые — Закаменай аймагай Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтосон руднигай откатчик.

4. **Ананин** Иван Михайловичые—Кабанскын аймагай Темлюйн асбоцементын зүйл хэдэг заводой машинист.

5. **Антипов** Николай Ананьевичые — Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

6. **Антонов** Яков Романовичые — Заиграйн аймагай Хандагатайн леспромхозой паровой кранай машинистын туһалагша.

7. **Атриков** Александр Асалхановичые—Бурядай совнархозой горно-рудна управлениин начальник.

8. **Бадмаев** Санжижап Гырыловичые—Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

9. **Баирбиликтуев** Даба Цыремпиловичые—Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

10. **Балданов** Цыретор Лобановичые—Хэжэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

11. **Батомункуев** Доржи Жигмитовичые—Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

12. **Безродных** Мария Васильевнае—Улан-Удын мяха-консервын комбинадай консервын цехын хүдэлмэришэн.

13. **Бильгаев** Цанжа Дашеевичые — Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

14. **Бичиханов** Иннокентий Семеновичые—Темлюйн цементнэ заводой машинист.

15. **Губина** Таисья Николаевнае — Баунтын аймагай Муйска участково больницын главна врач.

16. **Гусева** Нина Константиновнае—Баргажанай аймагай больницын главна врач.

17. **Давыдова** Степанида Истофоровнае—Улан-Удэ городой хоёрдохи хилээмэнэй заводой макароной цехын хүдэлмэришэн.

18. **Дампилов** Николай Иннокентьевичые—Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

19. **Данилова** Александра Петровнае—Улан-Удэ городой «Кооператор-Комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин түрүүлэгшын орлогшо.

20. **Дансорунов** Цыремпил Жалсановичые—Сэлэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

21. **Дегтярев** Петр Авдеевичые — Зүүн-Сибириин түмэр замай Горхон станциин ахалагша электромеханик.

22. **Дмитриев** Ананий Гавриловичые—Ехэ Кударын заһабарилгын-техническэ станциин директор.

23. **Дондуков** Цырен Дондуковичые—Заиграйн аймагай Ээрын леспромхозой директор.

24. **Доржиев** Тубан Доржиевичые—Торион аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

25. **Дорофеев** Николай Николаевичые—КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо.

26. **Дронов** Федор Ивановичые — Улан-Удэ городой Октябрьска районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

27. **Дунаев** Дмитрий Павловичые—Бурядай совнархозой партийна организациин секретарь.

28. **Елькин** Николай Ивановичые—Улан-Удэ городой табадахи автотранспортна конторын шофёр.

29. **Ефимов** Петр Нефедовичые — Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой луговод.

30. **Жарков** Михаил Алексеевичые—барилга-хабсаралгын «Сельэлектрострой» трестын № 3 СМУ-гэй начальник.

31. **Жаркова** Ксения Лукиничнае — Закаменай аймагай Цакирай больницын хирургическа сестра.

32. **Жаркой** Георгий Афанасьевичые—Бичурын аймагай «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ.

33. **Жданова** Ольга Дмитриевнае — Улан-Удэ городой Советскэ районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

34. **Богушевский** Иосиф Иосифовичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удэдэхи таһагай кондукторска резервын главна кондуктор.

35. **Бурдуковский** Виктор Прокопьевичые—Прибайкалиин аймагай Горячинска загаһанай заводой бригадир.

36. **Бурдуковский** Иван Петровичые—Заиграйн аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

37. **Бутаков** Степан Дорофеевичые—Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

38. **Буянтуев** Бальжин Ринчиновичые—СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институдай таһагые даагша.

39. **Бывальцев** Георгий Ивановичые—Гусиноозерско ЦЭС-эй турбинын ахалагша машинист.

40. **Быстрова** Аграфена Николаевнае—Кяхтын гуталай фабрикын юумэ эсхэгшэ.

41. **Васильева** Анна Таинчиновнае — Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

42. **Васильева** Сымжит Бадмажаповнае—Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

43. **Васильев** Федор Каптасовичые—Курумканай аймагай Гааргын зооветеринарна пунктые даагша.

44. **Ветошников** Авдей Екимовичые—Барилгын Гусиноозерско управлениин шулуушан.

45. **Волков** Иннокентий Григорьевичые—Прибайкалиин аймагай «Свободный путь» колхозой бригадир.

46. **Врублевская** Любовь Касьяновнае—Иволгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

47. **Гаврилов** Иван Никифоровичые—Тарбагатайн аймагай «Память Ильича» колхозой овощь ургуулагша.

48. **Галсанова** Булдон Дондиповнае—Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан.

49. **Гатапова** Намсылма Очировнае—Баргажанай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

50. **Голоушкин** Дмитрий Ивановичые — Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

51. **Губарев** Иван Григорьевичые — Темлюйн барилга-хабсаралгын управлениин штукатурщигуудай бригадир.

52. **Заиграев** Григорий Григорьевичые—ВЛКСМ-эй обкомой хоёрдохи секретарь.

53. **Замараев** Николай Николаевичые—Бурядай АССР-эй Статистическэ управлениин начальник.

54. **Занаева** Намжилма Дашинимаевнае—Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

55. **Захаров** Владимир Афанасьевичые—Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо.

56. **Заятуева** Цыбжит Арсалановнае—Заиграйн аймагай Харашэбэрэй эхин һургуулиин багша.

57. **Зверьков** Василий Степановичые—Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ.

58. **Зинченко** Иван Павловичые — Кяхтын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

59. **Зубрилин** Иван Михайловичые—Кабанскын аймагай № 1 трестын арматурщигуудай бригадир.

60. **Ибрагимов** Эмир-Вели Ибрашевичые—Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын хонигой совхозой директор.

61. **Игумнова** Надежда Иннокентьевнае—Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишан.

62. **Ильков** Иннокентий Васильевичые—Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальник.

63. **Ирничеев** Николай Будеевичые—Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

64. **Карпов** Михаил Матвеевичые — Улан-Удын судна барилгын заводой судна хабсарагшадай бригадир.

65. **Квасников** Анатолий Кузьмичые —Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

66. **Киселев** Сергей Васильевичые — Ленинэй орденто Улан-Удын паровозовагонно заводой токарь.

67. **Козина** Вера Николаевнае—Гүрэнэй эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитедэй түрүүлэгшэ.

68. **Козлов** Севастьян Евстигнеевичые —Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир.

69. **Козлов** Семен Лазаревичые — Яруунын аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

70. **Корытова** Аксинья Гавриловнае —Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

71. **Кузьмин** Андрей Васильевичые—Иволгын аймагай Иволгын овощь-һүнэй совхозой главна ветеринарна врач.

72. **Кушнарева** Екатерина Афиногеновнае—Улан-Удын оёдолой фабрикын юумэ эсхэгшэ.

73. **Ламожапов** Бальжин Гармаевичые —Баунтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

74. **Лебедев** Александр Алексеевичые—Улан-Удын мяха-консервын комбинадай партийна организациин секретарь.

75. **Макарова** Анна Николаевнае — Прибайкалиин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой звеное даагша.

76. **Малик** Тимофей Михайловичые—Баргажанай аймагай Үүрэгэй дунда һургуулиин багша.

77. **Манжиханов** Константин Матвеевичые—Прибайкалиин аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

78. **Медведев** Иван Степановичые — цехын начальник.

79. **Мельников** Клим Федоровичые—Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.

80. **Михайлов** Василий Лукичые — Улан-Удын сэмбын фабрикын мастерай туһалагша.

81. **Михайлов** Федор Егоровичые — Хэжэнгын аймагай «Дружба» колхозой комплексно бригадын бригадир.

82. **Мункуев** Лубсан Пагбаевичые — Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой хонишон.

83. **Нагаев** Владимир Перфильевичые — ВЛКСМ-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь.

84. **Нетесов** Гавриил Артамоновичые — Бичурын заһабарилгын-техническэ станциин директор.

85. **Орлов** Василий Константиновичые — Яруунын аймагай Яруунын загаһанай заводой загаһашан.

86. **Ошоров** Даши Дашиевичые — Закаменай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

87. **Платонов** Семен Иннокентьевичые — Хойто-Байгалай аймагай «II-ая пятилетка» колхозой бугын-товарна фермые даагша.

88. **Пузенко** Гавриил Арсентьевичые —Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой главна инженер.

89. **Рандин** Алексей Григорьевичые—КПСС-эй Хориин райкомой хоёрдохи секретарь.

90. **Ревенский** Марк Харламповичые — Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

91. **Румянцев** Георгий Никитичые — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Бурядай комплексно · научно-шэнжэлэлгын институдай научна талаар директорые орлогшо.

92. **Рютина** Татьяна Ивановнае — Мухаршэбэрэй аймагай «Дружба» колхозой һаалишан.

93. **Санжитов** Санжи Хабаровичые — Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

94. **Сафронов** Георгий Ефимовичые—Тарбагатайн аймагай «Рассвет» колхозой тракторист.

95. **Сморкалов** Семен Никифоровичые—электрик.

96. **Соковиков** Александр Николаевичые — Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

97. **Соколова** Федосия Карповнае — Хойто-Байгалай аймагай больницын врач.

98. **Соловьев** Александр Васильевичые—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай энергоуправлении начальник.

99. **Соловьев** Сергей Димидовичые—Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой парторганизациин секретарь.

100. **Сороковиков** Георгий Афанасьевичые — Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой зоотехник.

101. **Степачев** Александр Ильичые — Бурядай совнархозой эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностиин управлениин начальник.

102. **Стулев** Ефим Селиверстовичые — Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторна бригадын бригадир.

103. **Стулев** Ермил Михеевичые—КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь.

104. **Танхаев** Василий Бахаевичые — Буркоопсоюзай правлениин урдань байһан түрүүлэгшэ.

105. **Тараскин** Сергей Иннокентьевичые — Курумканай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

106. **Таряшинов** Егор Григорьевичые — Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

107. **Томин** Петр Филипповичые — Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ажалай резервнүүдэй управлениин начальник.

108. **Филиппов** Федор Васильевичые — КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор.

109. **Флисова** Татьяна Андреевнае — Торион аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

110. **Хабалов** Сергей Михайловичые — Улан-Удэ городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

111. **Хамаганов** Антон Халбаевичые — Бурядай АССР-эй Социально-тэдхэмжын министр.

112. **Харитонов** Федор Ивановичые—Улан-Удын ТЭЦ-эй слесарь.

113. **Холхонова** Цыбикмит—Хориин аймагай Хориин хониной совхозой һаалишан.

114. **Хулугуров** Михаил Никитичые—Бурядай геологиин управлениин Зэдын экспедициин главна геолог.

115. **Цыбиков** Цырен Очировичые—КПСС-эй Мухаршэбэрэй райкомой хоёрдохи секретарь.

116. **Цыденов** Бадмажап Дугаржаповичые—Сэлэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир.

117. **Цыдыпов** Марханай Бадмаевичые—Яруунын аймагай «Путь социализма» колхозой түрүүлэгшэ.

118. **Цыренжапова** Долгор Цыбиковнае—Яруунын аймагай «Победа» колхозой хонишон.

119. **Цыренжапов** Цыден Нимаевичые—Хэжэнгын аймагай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ.

120. **Шагжеева** Бадма Дулмаевнае —Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой мал адуулагша.

121. **Шалтыкова** Матрена Сократовнае—Улан-Удэ городой 2-дохи больницын үхибүүдэй таһагые даагша.

122. **Эрдынеев** Цыренлоржи Будаевичые—Бурядай АССР-эй Нютагай промышленностиин министр.

123. **Югова** Анна Андреевнае—Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

124. **Якищенок** Василий Даниловичые —Хориин аймагай Хориин леспромхозой директор.

125. **Яхновецкий** Петр Андреевичые —Улан-Удын модоной заводой директор.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. ВОРОШИЛОВ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

1959 оной июлиин 3.
Москва, Кремль.

В. М. Серовто памятник бодхоогдобо

Революциин талмай. Бурядай республикада хүдэлмэришэдэй, солдадуудай Верхнеудинскын түрүүшын Соведые байгуулагша, тэрэнэй түрүүлэгшэ ябаһан Василий Матвеевич Серовой дурасхаалда памятник бодхоолгын митингдэ городой ажалшад олоороо хабаадалсаа.

— Байгал шадархи большевигүүдэй хүтэлбэрилэгшэ ябаһан эрид хатуу зоригтой революционерэй дурасхаалда зорюулагдаһан митингые КПСС-эй горкомой, ажалшадай депутадуудай горсоведэй гүйсэдкомой даалгабаряар нээгдэһэн дээрэ тоолоноб,— гэжэ КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр П. Е. Ножкиной хэлэн сасуунь Советскэ Союзай Гимн һүр жабхалантайгаар талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Бурят нютагта партизануудай түрүүшын бүлэг эмхидхэгшэ И. Л. Ковалев үгэ абаад, нигэжэ мэдүүлээ:

— Василий Матвеевич Серов Саратовска губернидэ 1878 ондо түрэһэн юм. Энэ революционер 1916 ондо Верхнеудинскдэ сүлэлгэндэ ерээд, түрүүшынгээ үдэрһөө нютагай большевигүүдые ударидажа ороо һэн. 1917 оной февраль һарада болоһон буржуазно-демократическа революциин һураг суу эндэ—Верхнеудинскдэ дуулдажа, нютагай большевигүүд өөһэдынгөө суглаан дээрэ хүдэлмэришэд болон солдадуудай депутадуудай Совет байгуулха гэһэн шиидхэбэри баталан абаад, Соведэйнгээ түрүүлэгшээр нүхэр Серовые һунгаһан юм. Уданшьегүй 1918 ондо Верхнеудинскые сагаантан эзэмдэжэ, бэрхэтэй байдал тохёолдуулаа һэн. Арад зонойнгоо хэрэгэй түлөө тэмсэжэ ябаһан нүхэр Серов энэ үедэ хэдэн нүхэдтэеэ семеновтоной һабарта орожо, харата муухайгаар хэһээгдэн, наһа бараа бэлэй. Арадай хэрэгэй түлөө тэмсэжэ, наһа бараһан В. М. Серовой нэрые бидэ партизанууд хододоо һанажа, дурдажа ябахабди,—гэжэ нүхэр Ковалев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Аха нүхэдэйнгөө дайлан абаһан Улаан тугые дээрэ үргэжэ, эршэмтэй һайнаар ажаллажа байһан тухайгаа Улан-Удын судна бүтээлгын заводой коммунистическэ ажалай бригадын бригадир нүхэр Шигаев, СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Хабаева гэгшэд мэдүүлээ.

—Эхэ, эсэгэнэрэйнгээ улаан шуһаараа дайлан абаһан засаг түрые хёрхоор хамгаалжа, Эхэ ороноо улам гоё һайхан болголсожо байнабди. КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэреэр зоригжоһон манай залуушуул долоон жэлэй түсэбые зургаан жэлдэ дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Городоймнай фабрика, заводуудта 400 гаран бригада коммунистическэ ажалай бригадын, 800 гаран түрүүшүүл ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байна,—гэжэ ВЛКСМ-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Хараев хэлээ.

Митингын дүүрэһэнэй һүүлээр городой ажалшад, Серовой үетэн нүхэдынь, партизанууд, пионернүүд памятнигай дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табяа.

Б. Цыремпилов.

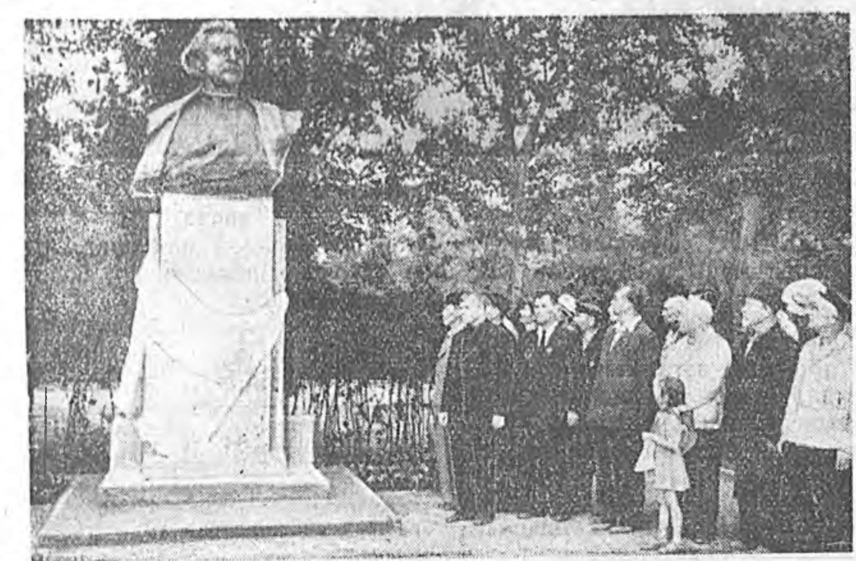

Зураг дээрэ: В. М. Серовой памятнигай дэргэдэ.

Байса голой тунга ногоондо...

Һүүлэй үедэ хура бороо ехээр орожо, ногооной һайнаар гараһан дээрэһээ малнууд бэлшэн таргалжа байна. Закаменай «Дружба» колхозой гэшүүн үнинэй мал адуулагша Бадма Лубсанович Батуев энэ таатай сагые хэрэглэн залуу малнуудаа Байса голой тунга ногоондо бэлшээн таргалуулна.

—Малнуудые таргалуулхын тула бэлшээрээ үдэр бүри һэлгэхэ, эртэ үглөөгүүр—нара гарахаһаа урид шүүдэртэй ногоондо малнуудаа садхаагаад, үдэшэниинь орой болотор бэлшээхэ хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Батуев хөөрэдэг.

Бадма Лубсанович харууһалдаг 137 толгой залуу малайнгаа шэгнүүрые үдэр бүри килограммһаа бага бэшээр нэмээхэ зорилготой.

С. Аюшеев.

Спортивно-элүүржүүлгын талмай

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын горсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр городой 1-дэхи спортивна һургуулиин дэргэдэ спортивно-элүүржүүлгын талмай нээгдэхэ болоһон байна. Мүнөө тэрэ талмай Дээдэ-Саянта гэжэ газарта түхеэрэгдээд, һаяар нээгдэхэнь.

Энэ талмай зунай үедэ хоёр сезон соо хүдэлхэ юм. Тиихэдээ сезон бүхэндэ 75 һурагшад гэхэ гү, хамта 150 хүн амарха байна. Тэндэ 4—7 классуудай һурагшад амархань.

Талмайн дэргэдэ волейболоор, баскетболоор, футболоор наадаха талмайнууд, уһанда тамарха газар түхеэрэгдээ. Талмайн барилгада городой бүхы 18 дунда һургуули хабаадалсаһан байна.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахаяа олон айлшад ерээ юм. **Зураг дээрэ:** Тувын автономно областиин делегациие толгойлогшо, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь, уран зохёолшо Салчак Тока (баруун гарһаа) драматург Намжил Балдано, поэт Дамба Жалсараев гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Алдарта 300 жэлэй ойн баярай найр

БУРЯДАЙ АССР-эй 25 ЖЭЛЭЙ ОЙН НЭРЭМЖЭТЭ СТАДИОН ДЭЭРЭ

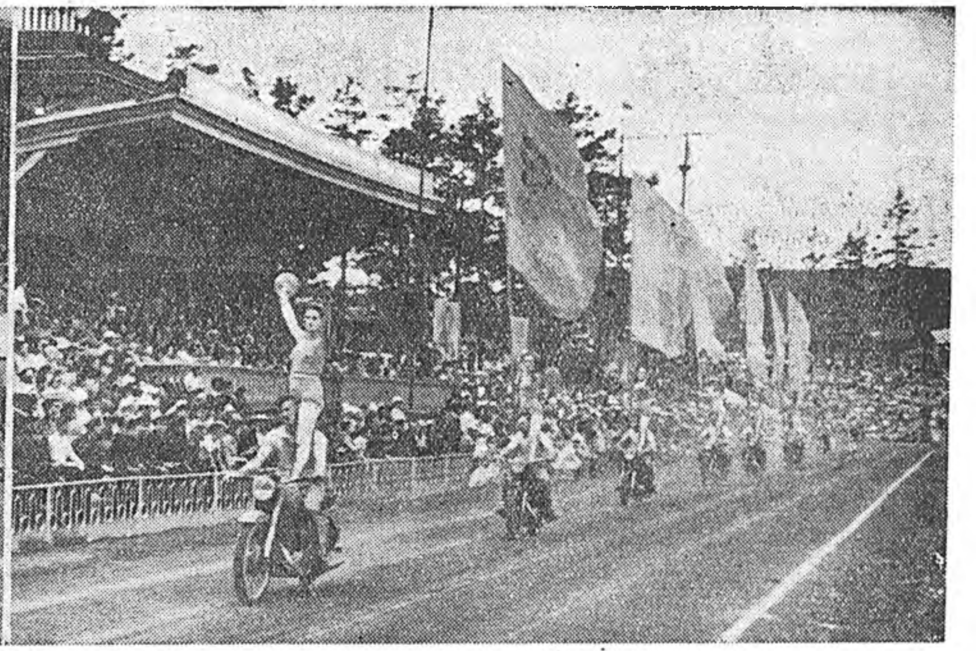

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: стадион дээрэ болоһон физкультурнигуудай парад.

ХАБА ШАДАЛАА ХАРУУЛАГШАД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: янза бүриин лентээр татагдаһан һэеы гэрэй дүрсэ шадар бурят арадай хатар наадахань харуулагдана.

Хоёр арадай хуби заяагаа нэгэдүүлһэн гайхамшагта һайндэрые тэмдэглэхын тула республикынгаа ниислэл хотодо сугларһан олон мянган ажалшад эртэ үглөөнһөө Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион руу субажа эхилбэ.

Һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн стадион дээрэ аха дүү союзна республикануудай гербнүүд, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй нортредүүд жэрын харагдана. Стадионой зүүн хажууда «Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ой» гэһэн томо үгэнүүд бэшээтэй. Хоёр арадай хани барисаае харуулһан, республикын ажалшадые ажалай баатаршалгада уряалһан элдэб лозунг, плакадууд стадионине мүн лэ гоёон шэмэглэжэ, һүр дээрэнь һүр оруулна.

Олон тоото тугуудые намилзуулан стадионой талмай дээрэ гаража ерэһэн спортивна бүлгэмүүдэй гэшүүд талмайн гол дунда жэрылдэн зогсобо. «Залан байгты!» гэһэн абяан стадион дээгүүр сууряатажа, парадые командалагша нүхэр Бобыкин Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилондо хандаха зуураа, парадта хабаадагшадай бэлэн болоһон тухай элидхэбэ.

— Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан таанад физкультурнигуудые КПСС-эй Бурядай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө амаршалнаб,— гэжэ нүхэр Цыремпилоной хэлэһэнэй удаа «ура», «ура!» гэһэн абяан стадионой талмай дээгүүр шангаар зэдэлнэ.

Хоёр арадай хуби заяагаа нэгэдүүлһэнһээ хойшо үнгэрһэн 300 жэлэй гайхамшагта ойе республикын ажалшадай баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байһан тухай, парти, правительствын, ород арадай, мүн манай ороной бусадшье арадуудай туһаламжын ашаар Совет засагай жэлнүүдтэ республикын арадай ажахын, соёл культурын үндэһөөрөө хубилһан тухай нүхэр Цыремпилон үгэ соогоо хэлээ. Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө манай республикын ажалшадай хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллаха байһан тухай нүхэр Цыремпилон тэмдэглээд, Эхэ оронойнгоо, парти, правительствынгаа хүндэлэлдэ юрөөлэй үгэнүүдые хэлэбэ. Тиихэдэнь талмай дээгүүр шанга альга ташалган зэдэлээ.

Нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной үгээ дүүргэһэнэй һүүлээр физкультурнигуудай марш эхилнэ.

Манай ороной ерээдүйн этигэл найдабари бологшо пионернүүд болон залуушуул баярай маршын эхилхэдэ стадион дээгүүр эгээн түрүүлэн ябажа гараба. Хүзүүндээ улаан галстугуудые зүүһэн эдир залуу һурагшадай дунда ород, бурят хубсаһа үмдэһэн багахан хоёр хүбүүдэй дээрэ үргэгдэн ябахыень хүнүүд таашаан хаража, альга ташан үдэшөө. Удаань «Спартак», «Динамо», «Локомотив», мүн һайн дуранай бусадшье бүлгэмэй физкультурнигуудай янза бүриин тугуудые намилзуулан стадионой талмай дээгүүр гарахыень харахада мүн лэ һүр жабхалантайгаар үзэгдөө. Улаан, ногоон, сагаан, сэнхир үнгэтэй тугуудые барижа гараһан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнүүд ород, бурят гоё һайхан хубсаһануудые үмдэһэн байба. «Буревестник» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэмэйхидэй һүүлээр ногоон шара тугуудые намилзуулһан «Урожай» гэжэ спортивна бүлгэмэй физкультурнигууд талмайе шэмэглэнэ. Тэдээнэй һүүлээр сэнхир тугуудтай «Труд» гэжэ һайн дуранай бүлгэмэйхид правительствын трибунын хажуугаар ябажа гараһан байна. Нэгэ жэгдэ сэнхир үмдэ, самса үмдэһэн энэ общественна хүбүүд, басагад үүлэгүй сэлмэг зунай тэнгэри мэтээр үзэгдөө.

Физкультурнигуудай парадай дүүрэһэнэй һүүлээр стадионой талмайе янза бүриин хубсаһатай гимнастнууд бүрхөөжэ, һонирхолтой номернуудые харуулһан байна.

«300 жэл» гэһэн үзэгүүдэй талмай дээгүүр зураглан харуулагдаһанай удаа баглаа сэсэгүүдые бариһан үхибүүд правительствын трибуна руу гүйлдэн ошобо. Стадионой зүлгэ ногоон дээгүүр жэрылдэн һууһан физкультурнигууд һэлюуршэдэй мүрысөөе бэеэрээ харуулаа.

Бурядай ёохор наадanай хүгжэм сууряатажа, янза бүриин торгон дэгэл үмдэһэн ород, бурят хүбүүд, басагад гар гараа барисалдан ёохор наада хатаралдажа, тэндэ сугларагшадые баясуулаа. Бурядуудай мори урилдалгые зураглан харуулһаниинь һонирхолтой байгаа. Багшанарай институдай студентнэрэй талмай дээрэ гаража, бурят дуунуудай аялга доро хатар танца наадаһанай удаа торгон хубсаһа үмдэһэн ород, бурят хүбүүд, басагад ород арадай хатар танца наадаба.

Хатар наадаяа дүүргээд, эдэ физкультурнигуудай правительствын трибунын хажуугаар гарахадань стадионой талмай дээгүүр нэрьемэ альга ташалган зэдэлээ. Удаань сэнхир хубсаһа үмдэһэн «Труд» гэжэ һайн дуранай бүлгэмэйхид стадионой талмайе шэмэглэбэ. Эдэнэр янза бүриин гимнастическа упражненинүүдые харуулаа.

Уданшьегүй мотоциклын абяан соностожо, улаан, сэнхир тугуудые намилзуулһан мотоциклистнүүд стадионой талмай дээгүүр гараба.

«Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ой» гэһэн үгэнүүд мотоциклистнүүдэй барижа ябаһан тугууд дээгүүрнь бэшээтэй байгаа. Үнишье болонгүй стадионой талмай улаан, ногоон, сэнхир хубсаһатай хүнүүдээр дүүрэжэ, һонирхолтой хатар наадан эхилбэ. Янза бүриин лентээр татагдаһан һэеы гэрэй дүрсэ доро бурят арадай хатар танца наадалгые хаража, хүнүүд нэрьемэ шангаар альга ташаа. Бурят хатар наадаһай һүүлээр гоё һайхан торгон хубсаһа үмдэһэн басагад ород арадай танца наадажа, хүнүүдые мүн лэ ехээр баясуулаа.

Талмай дээгүүр мотоциклын абяан дахин зэдэлжэ, тугуудые бариһан хүнүүд мотоциклаар ябажа гараба. Тугуудтань иигэжэ бэшээтэй байба: «Хүн түрэлтэнэй һаруул һайхан ерээдүй—коммунизм мандаха болтогой!».

Спортивна хүсэ шадалаа, шадабари мэргэжэлээ харуулһан физкультурнигуудай стадионой талмай дээрэһээ гаража ошохо үедэнь «Агууехэ совет арадта алдар соло» гэһэн үгэнүүд сууряатан зэдэлээ. Гимнастнуудай һүүлээр һургуулиин һурагшад, урилдаашад стадионой талмайда гаража, хүсэ шадалаа, спортивна мэргэжэлээ харуулаа. Урилдаанда «Труд», «Урожай», ПВЗ-гэй «Локомотивай» спортивна һайн дуранай бүлгэмэй физкультурнигууд хабаадалсаһан байна. Эрэшүүл, эхэнэрнүүд 400, 300, 200, 100 метртэ урилдаа.

Спортивна мүрысөөнүүдэй һүүлээр бурядай бүхэ барилдаагаар, һур харбалгаар, футболоор мүрысөөнүүд болоо.

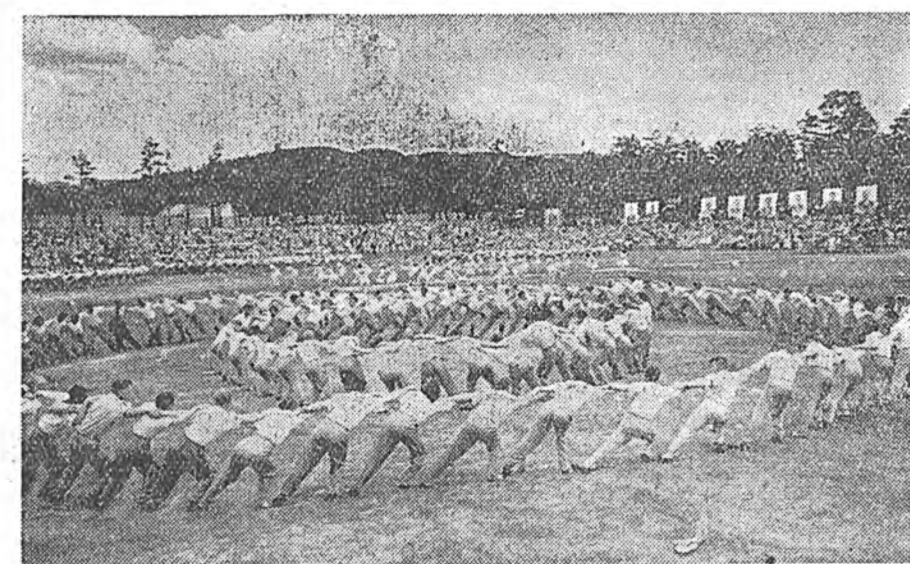

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: физкультурнигууд спортивна зугаа наада эмхидхэжэ байна.

БҮХЭ БАРИЛДААН

Үдын хойно стадионой зүүн трибунын дороһоо бажагар бэетэй, хүдэр мундуу бүхэшүүл хойно хойноһоо һубарилдан, жэгдэхэн алхалалдаһаар гаража ерэбэ. Уданшьегүй бүхэшүүл хоёр хуби боложо хубаараад, хүндэ, хүнгэн бэетэйшүүл хоёр талмай дээрэ зэргэ барилдажа захалаа.

70 килограммһаа дээшэ хүндэ бэетэйшүүлэй дундаһаа эгээл түрүүлжэ республикымнай хоёр дээдэ һургуулинуудай бүхэшүүл—зооветеринарна институдай бүхэ Милонов, багшанарай институдай бүхэ Лаврентьев хоёр бодобо. Дүрөө ололсожо ядан, нилээд тойролдоһоной удаа Лаврентьевынь гэнтэ нүхэрэйнгөө гарһаа угзаржа, хажуу таладань орожо абаад, гэдэргэнь мушхажархёо. Тэдэнэй һүүлээр Закаменһаа ерэһэн шофёр бүхэ Бадма Дашиев, Түнхэнһөө ерэһэн тракторист бүхэ Борис Миронов гэгшэдэй ээлжээн болобо. Һая хори хүрэжэ ябабашье, Закаменай бүхын бэе аргагүй агдам бажагар. Үргэн сэлигэр үбсүү, дала мүрыень, обойлдожо, гүрылдэжэ байһан балсангуудыень харахада ехэл шамбай, барилдааша янзын хүн. Түнхэнэйнь бүхэ сулашье һаа, бэеэр бага. Хам барилсажа оролсохо зуураа, Дашиевынь нүхэрөө бэлэхэнээр эбхээд, дороо абан дараад унашоо.

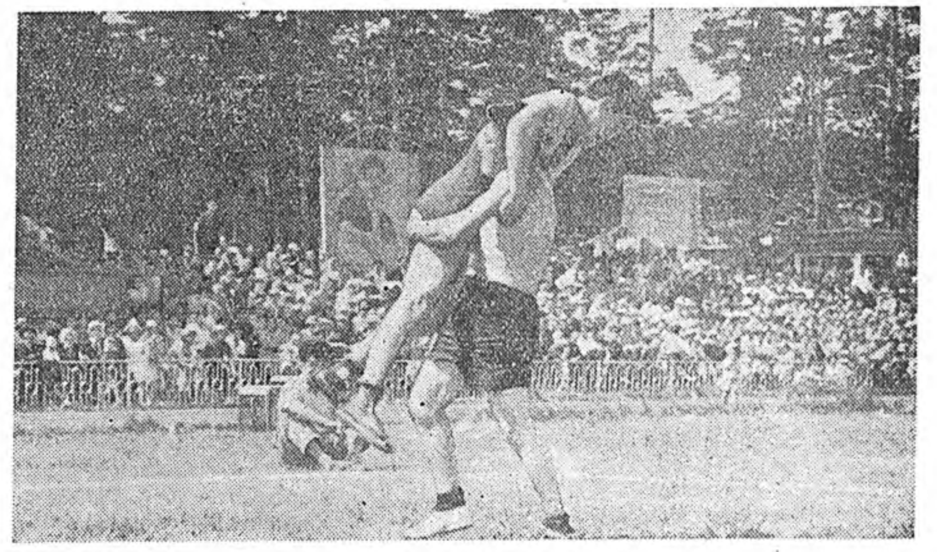

Зураг дээрэ: хүнгэн бэетэйшүүлэй дунда боложо байһан барилдаанай нэгэ үе харуулагдана.

Энэ үедэ урда талмай дээрэ хүнгэн бэетэйшүүлэй барилдаан түлэг дундаа боложо байба. Хэдэн удаа республикын чемпион болоһон Түнхэнэй бүхэ Будажап Цыденов Курумканай залуу бүхэ Батуевтай удаан саг соо тулалдажа, яашье хаяжа ядашаба. Курумканай бүхэ сула аад, багахан бэетэйшье һаа, дүрэеэ үгэжэ үгэнэгүй. Тиигэжэ байтараа Цыденов үнөөхил хоёр гар хажуу тээшэнь сохёод, доогуур ородог янзаараа шууд түргэн шургажа, нүхэрөө дээрэ үргөөд, хаяжархёо.

Зураг дээрэ: дундахи табсан дээрэнь республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ дахинаа хүртэһэн М. Максимов, тэрэнэй зүүн гарай талын набтар табсахан дээрэ хоёрдохи һуури эзэлһэн А. Михеев, баруун гар таладань, эгээ набтар табсан дээрэ гурбадахи һуури эзэлһэн Б. Дашиев гэгшэд.

Хүндэ бэетэйшүүл соо һоо хоёрдохи дабалан дүүрэжэ, эрхимэй эрхим гурбан бүхэшүүл үлэбэ. Дашиев, Михеев, Максимов гурбан хүндэ бэетэйшүүл соо һоо республикын чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэнь. Жээрбэ барилган боложо, Дашиев Михеев хоёр барилдаха, харин Максимов һүүлээрнь тэдэ хоёрой диилэһэн нэгэнтэй түрүү һууриин түлөө тулалдаха гэгдэбэ.

Закаменай залуу бүхэ гар гараа барилсаад, эрьехэ дундаа нүхэртөө добтолон орожо байтараа үрөөһэн хүлөө абхуулшоо. Тиигэжэ тэрэ яаха аргагүй унаха баатай болобо. Юрэдөөл Дашиев һаланаар барилдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөөшье бэеэ хуряангүй, сэхэ добтолон хам оролсохо гэжэ байтараа хүлөө абхуулжархёо бшуу. Саашадаа залуу бүхэ нарилжа, һэргэгээр барилдадаг болохо ёһотой. Хүндэ бэетэйшүүл соо һоо Михеев, Максимов хоёр үлэшэбэ. Хэниинь илагша ааб?

Үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Михаил Максимовай талмай дээрэ дахинаа гаража ерэхэдэнь зон нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Барилдажа захалһаар минуташье болонгүй байтараа чемпион нүхэрэйнгөө хүлһөө саб шүүрэжэ, бэе тээшээ татажа абамсаараа, эрьелдүүлээд дороо абажа унашоо. Тиигэжэ Курумканай бүхэ хоёрдохёо республика соогоо эрхимлэжэ гараһан байна.

Энэ үедэ хүнгэн бэетэйшүүлэй дунда хэдэн дабалан дүүрэжэ, һүүлэй һүүлдэ Түнхэнэй хоёр бүхэшүүл—хоёр Будажабууд баһал нёдондонойхидоо адляар үлэшоод байба. Эдэ хоёрой талмай дээрэ гарахада сугларагшад баһал удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтана. Бэе бэеынгээ арга мэхые һайса мэдэдэг тула хоюулан аргагүй һэргэгээр, наринаар барилдана. 7—8 минута соо хам оролсонгүй ябажа байтараа Цыденовынь баһал урдынхяараа доогуур орожо хаяжархёо. Тиигэжэ Будажап Цыденов дүрбэдэхэеэ республикын чемпион болобо. Хоёрдохи һуури—бүхэ Арабжаев, гурбадахи — бүхэ Хабдаев эзэлээ.

ҺУР ХАРБААН

Эртэ урда сагһаа хойшо бурядуудай дунда үнгэргэгдэдэг һур харбаанай мүрысөөе 300 жэлэй найрта хабаадагшад—манай ороной олон область, республикануудһаа ерэһэн айлшад, республкымнай ажалшад һонирхон хараһан байна.

Стадионой сэл ногоон зүлгэ дээрэ һур харбалгаар удаан саг соо мүрысөөн боложо, Иволгын аймагай түлөөлэгшэ Цыремпил Лубсанов һур харбаашадые бултыень илажа, 29 очкотой болоо. Удааһь Д. Мункоев (Иволга), Даша Эрдынеев (багшанарай институт), мүн бусад удаадахи һууринуудые эзэлээ. Энэ мүрысөөндэ үбгэдшье хабаадалсаа. 72 наһатай болоһон нүхэр Жамбуевай, 60-тай болоһон Бадма Цырендоржиевай (Сэлэнгын аймаг) харбахые хаража, сугларагшад ехээр һонирхобо.

Бурядай һур харбалгын мүрысөөнһөө гадна, уласхоорондын гурим маар мүрысөөн болоо. Энэ мүрысөөндэ Чехословакиин, Польшын ном годлёор сагаалсануудые харбажа, хүнүүд мэргэн бэрхэеэ харуулаа.

* * *

Ехэ найрта хабаадагшад үдэшэлэн энэ стадиондо Башкирай, Бурядай АССР-эй футболистнуудай хани ёһоной мүрысөө хараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һур харбаашадай мүрысөөн харуулагдана.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй алдарта ойе тэмдэглэхэеэ республикынгаа ниислэл хотодо сугларһан аймаг бүхэнэй түлөөлэгшэд, Улан-Удэ городой ажалшад, холоһоо ерэһэн айлшад орой болотор сэнгэжэ наадаа.

И. Бальдиров,
Д. Цыренжапов.
Фотонь Л. Хайдуровай.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря —27-37. отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации— 35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01084. Типография Министерства культуры Бурятской АССР, Зак. № 4998.